

Præstegårdsforpagterboligen, Butterup Byvej 6

Forpagterboligen – foto fra internettet (Landsbyen Butterup)

Viggo Rasmussen, nu Hirsevænget 18, Tuse, født den 18. april 1928, var en af de 8 søskende, der voksede op i præstegårdsforpagterboligen i Butterup.

De 8 søskende var Esther f. 1912, Knud f. 1916, Niels f. 1919, Ejvind f. 1922 (døde), Thorvald f. 1924, Poul f. 1926, Viggo f. 1928 samt Svend, der også døde.

Thorvald blev gift med Agnes, en søster til Knud Andersen, førhen Vossevad, Tuse.

Esther blev gift med Gunnar Hermansen, Tuse.

Viggo blev gift med Aase (født den 6. december 1928).

Brylluppet fandt sted i 1956. De har sønnen Johnny, som i dag er gift med Connie.

Forældrene, som havde forpagtningen af gården, var **Anna og Johannes Rasmussen**. De var født henholdsvis 1886 og 1885.

De havde mødt hinanden på Vallekilde Højskole. Efter giftermålet bosatte de sig Hesselvad 5, Butterup, hvor deres ældste datter, Esther, blev født 1912. Nogle år senere flyttede de ind i forpagterboligen (opført 1861).

Den tilhørende staldlænge var også fra 1861. Staldlængen blev bygget i 1917.

Den 8. juni 1918 opstod der ild i staldlængen. Ilden bredte sig til forpagterboligen, som lå i den nordlige ende af staldlængen. Forpagteren havde dog fået sin familie reddet ud, inden ilden nåede huset. Kreaturerne blev også reddet ud.

Præstefamiliens stuehus (ca. 100 år gammelt), som lå ca. 10 meter fra forpagterboligen, blev også omspændt af flammerne, men inden var Pastor Sidenius, hans hustru og 3 børn kommet ud af huset. Man fik også reddet indboet i stuehuset, mange uerstattelige familie billeder og alle kirkebøgerne. Alt dette blev bragt over i kirken.

Ilden var påsat af en 14-årig tjenestedreng, der var ked af sin plads.

[Læs artiklen fra Holbæk amts Venstreblad, efterfølgende.](#)

Ifølge Viggo Rasmussen skulle den 14-årige tjenestedreng have påsat branden, fordi han var raget uklar med tjenestepigen.

Den første, der fandt tjenestedrengen, skulle være sognefogeden, til hvem tjenestedrengen benægtede at have påsat branden. Først, da sognefogeden spurgte, hvor mange tændstikker brugte du, svarede han: "Én".

Under opbygning af ny præstebolig og forpagtergård boede familien Rasmussen hos Marie og Otto Liebing, som boede på gården, Butterup Byvej 12. Det var Marie Liebings fødegård. Pastor Sidenius og familie boede efter branden på "Severinsminde".

Anna Rasmussen døde i 1942, men både i hendes tid, og efter datteren Esther kom hjem og førte hus, var stedet samlingspunkt for mange mennesker. Man hyggede sig med snak og sang, og Viggo spillede. Der blev indført sangaftener 1 gang om måneden for hele familien, og der var et rigtig godt familieskab. Familien fik også tit besøg af præsteparret Henrik og Ella Sidenius. De havde tre børn: Ida f. 1903, Jørgen f. 1904 og Ingeborg f. 1910. Efter præstens død, hvor præstefruen flyttede til København, fortsatte hun med at besøge familien. Præstefamilien Ove og Dagmar Krarup var ligeledes venner af huset.

Thorvald Rasmussen med hustru Agnes, blev forpagter efter faderen i nogle år.

Karen og Åge Nielsen overtog forpagtningen i 1959. Deres 4 børn var: Ruth, Selma, Poul og John.

Karen (1911-1983) Åge (1909-2002). Åge boede det sidste år på Tuse Plejehjem.

I dag er jorden forpagtet ud, og graveren ved Butterup kirke, Bent Nederby Pedersen, flyttede ind i forpagterboligen i 2002.

Guldbrudeparret Aase og Viggo Rasmussen med sønnen Johnny og svigerdatteren Connie foran deres bolig, Hirsevænget 18 i 2006.

Der kan læses mere om Aase og Viggo under gårdbeskrivelsen af "Ærtebjerggård", Trønningevej 4, 4532 Gislinge.

Holbæk amts Venstreblad den 8. juni 1918:

Præstegaarden i Buttrup nedbrændt i Morges.

Alle kreaturer og det meste Indbo reddedes.

Ilden er paasat af en 14-aarig Tjenestedreng, der var ked af sin Plads.

Ved 5-Tiden i Morges opstod der Ild i den gamle Præstegaard i Buttrup, der i Løbet af faa Timer fuldstændig nedbrændte. Det lykkedes Beboerne at komme ud i rette Tid, ligesom alle Kreaturerne og det meste af Indboet blev reddet. Var Branden opstået på et tidligere Tidspunkt, havde Situationen været alvorligere.

Det stod alle klart, at Branden var paasat, og Mistanken hæftede sig straks ved den lille 14-aarige Tjenestedreng, Ejner, der er hjemmehørende i Buttrup, - en Mistanke, der desværre bekræftedes i det første Forhør, hvor Tjenestedrengen aflagde fuld Tilstaaelse. Som Motiv angav han, at han var ked af sin Plads hos Præstegaardsforpagter Johs. Rasmussen.

Paa Brandstedet

Nogle Timer efter Ildens Opkomst, ankom en af vore Medarbejdere til Brandstedet, hvor Sprøjterne fra Tudse, Løvenborg, Hagested og Sdr. Jernløse førte en fortvivlet Kamp med Flammerne, der havde raseret hele Præstegaarden. Hovedsagelig var Bestræbelserne rettede mod at

hindre Ilden fra Stuehuset i at antænde Kirken,

der kun ligger en Snes Meter fra Stuehuset. Dette lykkedes ogsaa, og ved 9-Tiden var Branden saa vidt overstaaet, at det kun hist og her ulmede i Grunden. Paa dette Tidspunkt var alt brændbart blevet et Offer for Flammerne, og kun Stuehusets Skorstene samt Stald- og Lademurene stod tilbage.

Ildens Opstaaen.

Ilden opstod i Staldlængens sydvestlige Hjørne. I den nordlige Ende af Staldlængen bor Forp. Johs. Rasmussen, hvis Tjenestepige, Emma Nielsen, var den første, der opdagede Branden. Hun vækkede sit Herskab, og kun iført de allernødvendigste Klædningsstykker

flygtede Beboerne ud af den brændende Hus.

Saa snart Forpagteren havde faaet sin Familie ud af Huset, havde Flammerne naaet Forpagterboligen, og det var umuligt at faa reddet alt Indboet. En Pung med 10 Kr. brændte, ligesom Tjenesteboligen mistede næsten alt sit rørlige Gods. Dette saavel som Forpagterens Indbo var dog Assureret med Undtagelse af en ny Damecykel, der fortæredes af Flammerne. Med Tilraab fra Forpagteren

vækkedes Præstefamilien

I største Hast kom Pastor Sidenius, hans hustru og tre Børn ud af det truede Stuehus, der laa en halv Snes Meter fra Forpagterboligen. Ved hjælp af Præstegaardens Beboere og flere tililende Naboer begyndte nu

et ihærdigt Redningsarbejde.

Det gjaldt selvfølgelig først og fremmest om at faa Kreaturerne ud. Den østlige Side af Staldlængen, hvor Dørene stades, var aldeles omspændt af Røg, og ved hjælp af en mægtig Forhammer, som en af Naboerne, Smed Aage Rasmussen, medbragte, blev Væggen i den vestlige Side slaaet ind, og ad denne Vej førtes Kreaturerne – alle som en – ud. Der fandtes i Stalden 6 Køer, 4 Kalve og en Gris, men ingen af Dyrene havde taget Skade. Hestene og Kvierne var paa Marken. Saa snart alle Kreaturerne var ude, tog Redningsmandskabet, der nu var meget stort, fat på at redde Indboet i Stuehuset. Det lykkedes ogsaa, ja, endog Kakkelovnene fik man ud. Kun noget Vasketøj, der laa paa Loftet, matte man lade i Stikken, Blandt det reddede Indbo var mange uerstattelige Familiebilleder og alle Kirkebøgerne. Det reddede Indbo blev bragt over i Kirken. Paa knap en halv Time var

Præstegaarden omspændt af Flammerne

og alt Redningsarbejde maatte standse. I Ladelængen, der ligger 15 Meter fra Staldlængen og parallelt med denne, brændte alt. Foruden 4-5 Tdr. Saasæd og et Par Læs Foder, brændte et Tærskværk, der tilhørte Buttrup-Tudse Sogns Husmandsforening, der ganske vist havde Tærskværket forsikret, men Forsikringen var 3-4 Aar gl., saa Husmandsforeningen kommer til at lide Tab ved Branden.

Blandt de mange Mennesker, der opholdt sig paa Brandstedet, var Samtaleemnet selvfølgelig: Hvem har paasat Branden ? Der var nemlig ingen Tvivl om, at den var paasat.

Der gisnedes om, at Forpagterens 14-aarige Tjenestedreng, Ejner, var Gerningsmanden, og da det opdagedes, at

Tjenestedrengen var forsvundet,

antog Gisningerne Karakter af Mistanke. Den mistænkte Tjenestedreng fandtes senere i en nærliggende Rugmark, hvor han havde skjult sig. Dette kunne jo tyde paa, at han havde en daarlig Samvittighed, og saa snart Statsbetjent Hammel ankom til Brandstedet, blev han taget i Forhør. Med Taarer i Øjnene tilstod Tjenestedrengen straks, at han havde paasat Ilden. Paa Spørgsmaal om, hvad Grunden til denne Handling var, svarede han:

”Jeg var ked af min Plads!”

Derpaa fortalte han, at han i Morges ved 5-Tiden som sædvanlig var ankommet til Præstegaarden. Straks ved Ankomsten gik han op på Høloftet, strøg en Tændstik og forsvandt, da han saa det brænde. Efter herpaa at have flyttet Kreaturerne, gemte han sig i Rugmarken. Tændstikkerne havde han taget hjemme på sin Moders Komfur.

Alle giver Drengen det bedste Skudsmaal, og ingen havde paa nogen Maade tiltroet ham denne Handling.

Lærer Hansen, Buttrup, hvem vi i Anledning af Tilstaaelsen talte med, siger, at han aldrig har mærket nogle uheldige Tendenser hos Drengen. I Skolen var han temmelig langt tilbage, men han var af meget god Natur.

Dette sidste bekræftede hans Husbond, der i den sidste Tid havde været meget godt tilfreds med ham. Det kneb dog - siger Hr. Rasmussen - med at få ham til at holde sig til Sandheden, og dette havde for nogen Tid siden givet Anledning til en mindre Afstraffelse.

En Samtale med Drengens Moder.

Det siger sig selv, at Drengens Moder var meget fortvivlet over det skete. Under en Samtale, vi kort efter det foreløbige Forhør havde med hende, erklærede hun, at hun stod ganske uforstaaende overfor, hvorledes Drengen kunde gøre det. Hjemme havde han aldrig klaget over Pladsen, men fra anden Side havde hun hørt, at han ikke fik den bedste Behandling i denne Plads. Det er en flink Dreng, men han skal tages med det gode. Fra hans tidligere Plads har jeg hørt mange Lovord om ham.

Nu havde jeg glædet mig til at faa ham konfirmeret til Sommer, men saa kom altsaa dette.

Den nedbrændte Præstegaard

var meget gammel. Det egentlige Stuehus var ca. 100 Aar gl., og 1861 byggedes et Udhus til. Saavel Forpagterboligen som Ladelængen er ligeledes fra 1861, medens Staldlængen blev opbygget sidste Sommer. Selve Stuehuset var Bindingsværk. Hele Præstegaarden blev bomassureret i Fjor, og Forsikringssummen lød nu paa 30.000 Kr. (Landbygningernes alm. Brandforsikring). Pastor Sidenius havde assureret sit Indbo for 12.000 Kr.

Sandsynligvis vil Præstegaarden blive genopført i samme Skikkelse. Indtil videre vil Pastor Sidenius med familie tage Ophold paa ”Severinsminde”.

Det egentlige Brandforhør

Fandt Sted Kl. 5 i Eftermiddag under Ledelse af Herredsfuldægtig Thrane

*Butterup Præstegård før branden i 1918 og præstegården i dag.
Til venstre maleri som hænger i præstegården (fotos Erling Knudsen)*